

هویت

تهیه کننده: آقای جامع

مقدمه

در این درس، چهار موضوع را بررسی میکنیم: (۱) تعریف هویت (۲) ابعاد فردی و اجتماعی هویت و پلنگی تاثیرگذاری آنها بر یکدیگر (۳) منظور از ویژگی های انتسابی و اکتسابی هویت و هویت های قابل تغییر و غیر قابل تغییر (۴) بررسی هویت ملی به عنوان یکی از مراتب هویت اجتماعی

تعریف: عبارت است از احساس و آگاهی از خود (از امتیازات و تفاوت های انسان نسبت به سایر موجودات که خداوند به انسان عطا کرده است). در واقع آگاهی انسان از وجود و شخصیت و ویژگی های خود «هویت» است.

موضوع هویت:
پاسخ به پرسش کیستی

(۲) پاسخ به برخی از پرسش ها موقع خواستگاری

(۱) تلفن کردن به جایی

مثال: پاسخ به برخی از ویژگی های خود با

(۴) ثبت نام کردن در یک مؤسسه آموزشی

(۳) رفتن به مؤسسه ای در زمان استخدام

توجه به شرایط و موقعیت های گوناگون

- ما دارای هویت فردی و اجتماعی هستیم

الف) هویت فردی شامل دو بخش (۱) ویژگی جسمانی: ویژگی مربوط به بدن و خلقت طبیعی؛ مانند: قد، وزن، سن، گروه خونی و ... (۲) ویژگی روانی: ویژگی های غیر جسمانی؛ مانند: صبور بودن، زود رنج بودن، داشتن پشتکار و اراده، امیدوار بودن و ...

ب) هویت اجتماعی: کسب هویت اجتماعی با عضویت در گروه های مختلف اجتماعی (خانواده - دوستان - هم کلاسی ها - همسایه ها - همکاران و به دنبال آن بر عهده گرفتن نقش های مختلف در هر گروه) یا به عبارت دیگر شکل گیری هویت اجتماعی از طریق ارتباط با جامعه؛

برای مثال: محسوب شدن به عنوان فرزند با عضویت ما در خانواده
محسوب شدن به عنوان دانش آموز با عضویت در مدرسه
محسوب شدن به عنوان ایرانی با عضویت در جامعه ایران

توجه: وقتی خود را عضو یک گروه معرفی میکنیم بر هویت اجتماعی خود اشاره میکنیم.

نقش جامعه در شکل گیری یا عدم شکل گیری هویت فردی و اجتماعی
آشنایی هر فرد با عقاید و ارزش های جامعه نخست در خانواده و سپس در مدرسه و محله و سایر مؤسسات و به دنبال آن شکل گیری هویت اجتماعی او بر اساس عقاید و ارزش های جامعه
زمینه پیدایش برخی ویژگی های روانی و اخلاقی و در مقابل باعث جلوگیری برخی هویت ها در افراد

(۱) مثال برای تاثیر گذاری هویت اجتماعی بر هویت فردی (جسمانی و روانی)

الف) تاثیر گذاری علائق و سلیقه های گروه دوستان (هویت اجتماعی) بر علائق و سلیقه های ما (هویت فردی)

ب) توجه بیشتر یک تراشکار (هویت اجتماعی) به جزئیات (هویت فردی) تأثیرگذاری شغل بر خصوصیات روانی و اخلاقی

ج) پایبند بودن فرد نظامی (هویت اجتماعی) به نظم (هویت فردی)

د) یک مددکار اجتماعی (هویت اجتماعی) صبور است (هویت فردی)

ه) عضو فعال ورزش فوتبال و کوهنوردی (هویت اجتماعی) بر وزن و جشش (هویت فردی - جسمانی)

و) قشر های فقیر و حاشیه نشین ها (هویت اجتماعی) بیشتر در معرض بیماری های عفونی (هویت فردی - جسمانی)

(۲) تاثیر گذاری هویت فردی بر هویت اجتماعی

الف) وجود افراد سالم و پرتلاش و منظم (هویت فردی) کمک به پیشرفت جامعه (هویت اجتماعی)

ب) وجود افراد پایبند به اخلاق (هویت فردی - روانی) حرکت جامعه به سمت فضایل اخلاقی (هویت اجتماعی)

انتسابی: نقش نداشتن مادر پیدایش این دسته از هویت ها؛ مانند: جنسیت، مکان تولد، پدر و مادر و شکل و قیافه خود (قابل تغییر نیستند)
اکتسابی: نقش داشتن مادر پیدایش این دسته از هویت ها؛ مانند: برخی صفات اخلاقی او ویژگی های اخلاقی
توجه: برخی ویژگی ها قابل تغییر هستند؛ مانند: تبدیل شدن فرد فقیر به پولدار - فرد بی سواد به باسواد - افراد بی تقوا به با تقوا

ویژگی های انتسابی و اکتسابی

هویت ملی: مربوط به یک ملت که با داشتن ویژگی های خاص خود از سایر ملت ها جدا می شود.

توجه: پرسش از کیستی؟ جواب: بیان ویژگی های فردی و اجتماعی
پرسش از هویت ملی ما؟ جواب: شمردن مهم ترین ویژگی های مشترک جامعه ایرانی

ویژگی های مشترک جامعه ایرانی:

۱) زندگی در سرزمین ایران: - از مهم ترین عناصر شکل دهنده هویت ملی - باعث ادامه حیات یک ملت (به همین دلیل ارزش خاصی به آن قائل هستند و وظیفه خود میدانند تا پای جان از آن دفاع کنند) - تاریخچه سرزمین ایران - فلات ایران که در متن کهن تاریخ ایران از سرزمین ما به «ایران شهر» و «ایران زمین» یاد شده است.

بهر عالم تن است و ایران دل / نیت گویند زین قیاس نخل
چون که ایران دل زمین باشد / دل ز تن به بود یقین باشد
«نظامی گنجوی»
منظور نظامی گنجوی: حفظ مرزها و محدوده جغرافیایی سرزمین ایران برای مردم کشورمان

۲) مسلمان بودن: از ارکان مهم هویت ← دین - که ۹۸ درصد مردم ایران مسلمان اند -

نقش دین در هویت ما { ۱) پیوند ما با جهان اسلام ۲) نشأت گرفتن عقاید و ارزش ها و حتی نظام سیاسی و قوانین امروز ما از دین اسلام ۳) فرهنگ کشور ما بر اساس دین اسلام ۴) عجین شدن زندگی ما ایرانیان با دین اسلام

۳) داشتن تاریخ طولانی و میراث فرهنگی غنی (سرنوشت مشترک):

ایران جایگاه تمدن های کهن باستانی با قدمت بیش از پنج هزار سال - قلمرو پهناور و وجود حکومت های قدرتمند

در دوره باستان. دوره اسلامی: در گرونی بزرگ در فرهنگ ایران بدلیل ورود عقاید و ارزش های اسلامی (بجای ماندن برخی از رسوم ایرانیان مانند جشن نوروز بدلیل مغایرت

نداشتن با تعالیم اسلام. دستاوردهای تمدن اسلام برای ایرانیان
- پیوند ایران به جهان اسلام
- نقش مهم ایرانیان در شکوفایی و گسترش تمدن اسلامی با بهره گیری از تعالیم اسلام (به قول استاد مطهری: ایرانیان از دین اسلام نیرو و حیات گرفتند و هم این نیرو و حیات خود را صرف خدمت به آن کردند)
- تحت تأثیر فرهنگ اسلامی و ایرانی قرار دادن اقوام مهاجم چون مغول ها و تیموریان توسط ایرانیان

تکوین هویت ملی

۴) زبان مشترک فارسی: → آموختن میراث فرهنگی و انتقال آن (زبان فارسی ریشه در تمدن ایران باستان)

عامل وحدت اقوام ایرانی (پدید آوردن ده ها اثر ادبی، علمی و فرهنگی ضمن استفاده از زبان محلی خود)

زبان فارسی زبان دوم جهان اسلام؛ بدلیل: به کارگیری زبان فارسی به عنوان زبان آموزشی و اداری در دوران پس از اسلام، و پدید آوردن صدها اثر علمی ادبی و هنری توسط دانشمندان و بزرگان دوره اسلامی

۵) انقلاب اسلامی ناپانگ آرمان های والای جامعه ما

مشکلات دوست سال اخیر کشور ما: ۱) استبداد داخلی ۲) روزه روشن شدن کشورمان با سیاست های دولت های استعمارگر غربی (اروپا - آمریکا) که به دنبال آن مردم ایران با ظلم و ستم داخلی و خارجی به مبارزه پرداختند و منجر به انقلاب اسلامی شد

ویژگی ها انقلاب اسلامی
← بازگشت مردم ایران به فرهنگ و هویت اسلامی به جای دنباله روی از فرهنگ بیگانگان
← خواستار استقلال، آزادی و جامعه اسلامی با بهره گیری از ارزش های دینی خود
← الهام بخش قرار گرفتن آرمان های انقلاب اسلامی برای مسلمانان جهان

